

«رودخانه‌ها» ظرفیت پدافندی و تفرجگاهی همدان

رودخانه زربار در محاصره نابخردانه باغات و تأسیسات

است آن‌ها را بعد از ۲۵، ۵۰ و یا حتی ۱۵۰ سال بعد بروز بدهند که این رفتارها خود منجر به سیل‌های بزرگی می‌شوند و قادر هستند تخریب بسیار سنگینی ایجاد کنند که نمونه آن را سال ۹۸ در شهر شیراز دیدیم و نیز با طغیانی که در رودخانه مسیر امامزاده داوود تهران رخ داد.

وی با بیان اینکه در پی اتفاقات بدستورده که طی آن احیای رودخانه‌ها در سطح بین‌المللی و ملی مطرح شد، گفت: در پی این ضرورت ابتدا آزارشده مطالعات لازم درخصوص شناسایی و مشخص کردن حریم و بستر رودخانه‌ها انجام شود تا در پی آن برای جلوگیری از بحران‌های احتمالی، بستر و حریم آن‌ها مشخص شوند که از ساخت‌وساز در این مکان‌ها جلوگیری به عمل آید و در ادامه روی یکپارچه‌سازی این رودخانه‌ها به دستورده‌ها باز کنند.

محمیدیان‌متصور ادامه داد: البته در پی انجام مطالعات شهرسازی بشره به این نتیجه رسیده که دیدن رودخانه، شنیدن صدای آن و نیز گردش‌روهای جریان هوایی که از طریق رودخانه در شهرها ایجاد می‌شود، پکی هو را برای شهر و شهروندان به آرمغان می‌آورد و موجب به آرامش رسیدن افراد را فراهم می‌کند.

این کارشناس و مشاور طرح احیای رود دره‌های
همدان افزود: علاوه بر این یقیناً در پی آزادسازی
حریم رودخانه‌ها در قالب طرح‌های شهرسازی،
مواهب بسیاری را می‌توان برای شهر همچون
ایجاد پارک‌های نواری و شهری در اطراف این
رودخانه‌ها متصور شد.

وی با تأکید بر اینکه طبق قواعد طبیعی هر رودخانه دارای بستر خاص خود بوده که آن مهم را می‌توان از نام رودخانه نیز استنباط کرد، گفت: هر رود دارای خانه و حریمی است که متأسفانه طی این سال‌ها ما روی آن‌ها را پوشانده‌ایم؛ حال آنکه در پی رفتارهای مهندسی هر لحظه به دنبال غطیان، ممکن است رودخانه درصدد بازپس‌گیری خانه خود برآید!

محدان‌ان‌منصور با تأکید بر اینکه امروز کشورها پیشرو علاوه بر مباحث هم‌گون مدیریت بحران برای دستیابی به موابط طبیعی روزخانه‌ها در شهرها حتی روی روزخانه‌هایی که تبدیل به اتوبان‌ها راندن را نیز بازمی‌کنند، تشریع کرد: در کشور ما نیز این رویکرد در اتفاقات ناگوار تجربه‌شده طی سال‌های اخیر از سوی مدیریت شهری دنبال شده و شهر همدان نیز از این قاعده مستثنای نبوده، بنابراین هر طرح مطالعاتی توسط دانشگاه بوعلی سینا در دستور کار قرار گیرد که بنده به عنوان مجری این طرح انتخاب شوم و قرار است همدان که از روی چند روزخانه موجود در شهر مطالعاتی را روی چند آبنشینه شروع شده و تا روزخانه حیدره امتداد یابد، انجام دهم و همچنین حمل‌های که در روزخانه‌ها قلمت بازشمار، از محل داران، از

برحسب اولویت مشخص و آن را به مدیران شهر معرفی کند.

این استاد دانشگاه بوعلی سینا همدان با بیان اینکه مطالعات روی همه رودخانه‌های شهر همدان آغاز شد و تمام آن‌ها شامل آبشینه، دو شعبه خاگو، السوجرد در دره‌مراذیبی و دو شاخه شاهر در پایین‌دست، رودخانه دیوبن، گنگنامه و حیدره مورد مطالعه قرار گرفتند، اذعان کرد: بعد از آغاز کار مطالعاتی، حساسیتی که جامعه رسانه‌ای استان به این موضوع نشان داد، بسیار کمک‌کننده بود، به‌طوری‌که شاهد ورود جدید دادستانی به مسئله بودیم و درعین حال شرکت آب منطقه‌ای نیز کمک خوبی به ما در عرصه داشت که در نهایت دادستان محرم کرد حریم و بستر رودخانه گنگنامه به همان زباز را سوی شرکت آب منطقه‌ای مشخص شود، چراکه پیش از این تنها حریم و بستر رودخانه آبشینه آن‌هم به دلیل اهمیتی که در بحث آب سد اکباتان داشت، مورد مطالعه قرار گرفته بود.

محمدیان منصور افزود: نکته این است که طرح ما احیای شهری و شهرسازانه و در واقع در قالب طراحی شهری بود؛ بنابراین مطالعه حد حریم و بستر رودخانه جزء الزاماتی بود که برای طراحی به آن نیاز داشتیم.

سپهرغرب، گروه زیست بوم - طاهره
ترابی‌مهوش: در پی گفت‌وگو با مجری طرح
احیای روددره‌های شهر همدان مشخص شد
رودخانه‌های شهر همدان ظرفیت پدافندی و
تفرجگاهی در همدان هستند که یکی پس از
دیگری برحسب اولویت در دستور کار احیا قرار
می‌گیرند.

اگر به اتفاقاتی که طی سال‌های اخیر در کشورمان رخ داده است نگاهی بیندازیم، خواهیم دید که طی چند سال اخیر سیل‌هایی که خرابی‌های زیادی را به بار آورده، در کشور زیاد اتفاق افتاده است.

تصاویر ماهواره‌ای نشان می‌دهد که طی چند دهه گذشته به دلیل ساخت و سازهای بی‌رویه و بدون اصول، بسیاری از حریم‌های رودخانه‌ها از بین رفته‌اند و به جای آن‌ها اماکن مسکونی، تفریحی و کشاورزی توسعه پیدا کرده‌اند. درحالی که انظر کارشناسی چنین ساخت‌وسازها را استفاده از حریم رودخانه‌ها، موجب سلب‌های ناخواسته شد که خسارت‌های زیادی به انسان‌ها و اموال آن‌ها وارد می‌کند.

از طرفی علاوه بر خسارت وارد آمدن به زندگی و اموال انسان‌ها، استفاده‌های غیر کارشناسی از این محل‌ها، موجب نابودی محیط زیست خواهد شد و زندگی سایر جانوران و آرایان را نیز به خطر خواهد انداخت؛ اگر نگاه کارشناسانه‌تر و تخصصی‌تری به طبیعت داشته باشیم، خواهیم دید که در بسیاری از مواقع این نوع انسان‌ها هستند که با بی‌دقتی یا کم‌اهمیت کردن مسائل مربوط به محیط زیست با به دلیل داشتن حس زیادخواهی، هم موجب خسارت دیدن خود و هم طبیعت می‌شوند.

ازجمله این موارد می‌توان به روزه‌خانه زار یا همان گنجنامه اشاره که بر اثر زلزله‌خواهی‌های چند دهه گذشته، حریب و بستر آن به‌طور کامل تخریب شده؛ به‌طوری‌که بستر بسیاری از دیوارها و سقف‌ها در حریب، بلکه در پایتخت روزه‌خانه بنا نهاده شده‌اند! اما خوشبختانه طی چند سال اخیر بناهای بسیاری رسانیانه و نیز قیمت داستانی، بحث آزادسانان حریب و بستر روزه‌خانه‌ها از سوی شرکت آب منطقه‌ای مطرح است که براساس اهمیت این مسئله، بر آن شدید تا دربارین باره گفت‌وگویی را با اصحاب محمدیان‌منصور، کارشناس و مشاوران طرح احیای رودرهای همدان ترتیب دهیم که در ادامه می‌خوانید:

این عیان هیئت علمی دانشگاه بوعلی سینا
همدان با بیان اینکه رودخانه یکی از دروازه‌های
مهم شکل‌گیری شهرها هستند، گفت: در طول
یک سال ما ملایک‌ها هم در استقرار شهرها، وجود
رودخانه و نزدیکی به آب قابل‌آشامیدن بوده
است، به‌طوری‌که می‌توان وجود رودخانه‌ها را
دلیلی بر پایداری شهرها در طول تاریخ دانست.
صاحب‌محمديان‌منصور افزود: با توجه به
اهمیت این منابع آبی، طی سال‌ها مردم در
مواجهه با این منبع الهی و استفاده از آن،
ذقت و مراقبت کافی را به‌کار می‌بستند تا منابع
به‌الودگی آن نشتند؛ تا اینکه حوالی سال ۱۳۴۰
در ایران طرح آلودگشی آب شرب اجرا می‌شود،
که در پی آن آرام‌آرام رودخانه‌ها دیگر اهمیت
قلبی خود را از دست می‌دهند، چراکه آب
شرب مردم را از طریق دیگری تهیه می‌کردند و
رودخانه به‌عنوان مزاحم شناخته می‌شدند.
که ابتدا صرفاً برای تخلیه فاضلاب از آن‌ها
استفاده می‌شد.

وی با تأکید بر اینکه در ادامه با روند گران شدن قیمت زمین و مسکن تعرض به حريم رودخانه‌ها و ساخت‌وساز در کنار و نزديک رودخانه‌ها آغاز می‌شود، تشریح کرد: در مرحله بعدی روی رودخانه را به‌دلیل مزاحمت، حیوانات موذی و آلودگی هوا، می‌بندند و از روی رودخانه هم به‌عنوان معبر استفاده می‌کنند.

کارشناس و مشاور طرح احیای روددره‌های
همدان ادامه داد: این درحالی است که طی
سال‌های اخیر در سطح بین‌الملل به این نتیجه
رسیده‌اند که رودخانه‌ها به‌عنوان موجودات
زنده، رفتارهایی از نظر مهندسی دارند که ممکن

